

Vergaderjaar 2011–2012

32 154

Wijziging van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Wet toelating zorginstellingen in verband met het regelen van de voorwaarden voor aanspraken op langdurige zorg buiten Nederland en de financiering van deze aanspraken (Wet AWBZ-zorg buitenland)

E

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2012

Bij de behandeling van het wetsvoorstel AWBZ-zorg buitenland (nr. 32 154) is door de heer Putters de vraag voorgelegd of de EU-associatieovereenkomsten in de weg zouden staan aan de nieuwe wetgeving. Dat is niet het geval en wel om de volgende redenen.

Op grond van het territorialiteitsbeginsel dat ten grondslag ligt aan het merendeel van de sociale verzekeringen van de Europese landen is het uitgangspunt van het wetsvoorstel dat de zorg die wordt verleend in het kader van de AWBZ gecontracteerd dient te worden in Nederland. Dit beginsel is in het kader van de EU-wetgeving doorbroken door het arrest Stamatalaki van het Hof van Justitie. Daarin werd uitgesproken dat het beginsel van vrij verkeer van diensten binnen het grondgebied van de Europese Unie ertoe leidt dat ook zorgaanbieders uit andere Europese landen in aanmerking moeten kunnen komen voor het contracteren van zorgverlening. De betreffende jurisprudentie is in het wetsvoorstel gecodificeerd. Vanwege de toepasselijkheid van de zelfde rechtsbeginselen is die codificatie overeenkomstig van toepassing op de landen die deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte.

Het hiervoor genoemde vrije verkeer van diensten bestaat niet in de relatie met landen buiten de Europese Economische Ruimte. Weliswaar voorzien de eerder bedoelde associatieovereenkomsten in een geleidelijk toewerken naar een situatie van vrij verkeer van diensten, overeenkomstig die welke van toepassing is binnen de Europese Economische Ruimte, maar die wordt eerst bereikt bij toetreding van de betreffende geassocieerde landen tot de Europese Economische Ruimte.

Daarnaast geldt, uiteraard, dat de hiervoor bedoelde vrijheid van dienstverlening in het geheel niet van toepassing is in de relatie met landen die noch deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte, noch geassocieerd zijn in het kader van een met de Europese Unie gesloten associatieovereenkomst.

De associatieovereenkomsten zien op het aspect van gelijke behandeling. Daarbij gaat het om het vereiste dat onderdanen van een geassocieerd land die verzekerd zijn in een EU-lidstaat, hun verzekeringsrechten op gelijke wijze kunnen uitoefenen als onderdanen van EU-lidstaten, wanneer zij zich binnen Europa verplaatsen. De Nederlandse sociale verzekeringswetgeving voldoet aan dat vereiste.

In dit verband maak ik graag gebruik van de gelegenheid om een mogelijk misverstand weg te nemen dat tijdens het plenaire debat leek te ontstaan bij de gedachtewisseling over de positie van mensen die terugkeren naar een land van herkomst om daar van hun oude dag te genieten. Die mensen verleggen derhalve hun woonplaats naar hun land van herkomst. Als gevolg daarvan zijn zij niet meer verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen en dus ook niet meer voor de AWBZ. Dat geldt zowel binnen de Europese Unie als daarbuiten. Het recht dat deze mensen dan nog hebben op zorg wordt dan dus niet meer bepaald door de AWBZ maar door ofwel de Europese sociale zekerheidsverordening ofwel het met het land van herkomst door Nederland gesloten sociale zekerheidsverdrag. Het recht op zorg wordt in dat geval bepaald door de wetgeving van het woonland (woonlandpakket). Terecht werd in het debat geconstateerd dat dit recht op het woonlandpakket van land tot land verschillend kan zijn. Dat is echter een geografisch bepaald verschil en geen verschillende behandeling jegens personen. Integendeel, het beginsel van het woonlandpakket is juist in verdragen toegepast om zeker te stellen dat mensen die in een zelfde staat woonachtig zijn dezelfde rechten op zorg hebben.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. L. L. E. Veldhuijzen van Zanten-Hyllner